

VOORPAGINA

ZOEKEN 🔍

Culturele festival Terug naar het begin trekt 1500 bezoekers die in eeuwenoude kerkjes in de gemeente Eemsdelta naar verbinding zoeken: Dit gaat beslist ergens over

GR PREMIUM IN

De cultuursector is nog niet op het niveau van voor corona. Dat geldt ook voor het culturele festival Terug naar het begin dat zaterdag en zondag 1500 bezoekers trok. Aan het programma van deze dertiende editie lag het niet. In eeuwenoude kerkjes in de gemeente Eemsdelta werd nadrukkelijk naar verbinding gezocht.

„Slangenmensen zijn het. Ongelooflijk hè.” De man achter mij in de houten kerkbank is hoorbaar onder de indruk. Het is vroeg op de zaterdagochtend en het is lang geleden dat ik min of meer wakker werd in een kerk. Sterker nog, in Appingedam gebeurde me dat nog nooit. De naar binnen meegenomen kop koffie doet verlangen naar meer en ik vraag me af hoe die dansers en danseressen van het Rotterdamse Amenti Theatre Company het voor elkaar krijgen al zo vroeg op de dag zo energiek te zijn.

Michelle David

Het is de ochtend nadat soulzangeres Michelle David in dezelfde Nicolaïkerk de dertiende editie van het festival Terug naar het begin had geopend. Nu ontvouwt zich een wonderlijk schouwspel dat acht lenige en afgetrainde lichamen opvoeren. *Elemental exchange* heet de dansvoorstelling waarin de eerste ontmoeting van mensen centraal staat. Artistiek leider Gil Gomes Leal ziet dat het goed is, terwijl Dizzi Geetha met glinsterende ogen toekijkt, zittend achter haar percussie-instrumenten.

Foto: Corné Sparidaens

Eenmaal weer buiten gaat er iets niet helemaal goed. De mevrouw die enthousiast op de fiets is gestapt, wordt erop gewezen dat ze haar helm verkeerd om heeft opgedaan. Als die is rechtgezet, vervolgt ze haar ontdekkingstocht door het Groningse wierdenlandschap van de gemeente Eemsdelta. Fietsen doen wel meer festivalbezoekers en dat komt de beleving vast ten goede. Maar gemak dient de mens en met een auto door een reisgenote worden vervoerd heeft ook wel wat.

Twee zielen gaan de verbinding aan

Ondertussen spookt de verbeelding van de dansvoorstelling nog door mijn hoofd. Over een eerste ontmoeting, een authentiek en puur moment als twee zielen de verbinding aangaan. Een herinnering dreunt pijnlijk in mijn hoofd en smaakt mij bitterzoet, maar we zullen doorgaan en ja, verbinden past helemaal bij de gedachte achter Terug naar het begin. Mensen met elkaar verbinden, maar ook met het culturele erfgoed, de vele eeuwenoude kerkjes waarin het merendeel van de voorstellingen op meer dan 25 locaties plaatsvindt.

Het is een kwestie van keuzes maken uit het aanbod van muziek, theater, kunst en verhalen. Vier, hooguit vijf programmaonderdelen bijwonen, dat is op een van de twee festivaldagen (want ook zondag) heel wat, een dag vliegt om. Na een rit, via Loppersum, doemt de Jacobuskerk in Zeerijp op. Ook een wat grotere kerk en de galm gooit wat roet in het eten tijdens *One window is enough*.

Misschien is het zo erg niet dat de woorden van de Iraanse Setareh Nafisi grotendeels verdwijnen in de galm en zo onverstaanbaar blijven. Het draagt in ieder geval bij aan het mysterieuze karakter van de voorstelling die ze samen met de Griekse cellist Antonis Pratsinakis en de stoïcijnse Japanse danser Kenzo Kusuda aflevert.

Kijk-ommetje in Oosterwijtwerd. Boerin Irene Smit toont haar aardbevingsbestendige boerderij. Foto: Corné Sparidaens

Tijdig op het strandje

Hoewel Boomgaard Luingahof als pauzeplek in Bierum lonkt, is het zaak tijdig op het strandje bij Hoogwatum te komen. Het is meteen ook de locatie waar het allemaal om draait in Patrick Hovings luistervoorstelling *Daar waar de wind waait*. Zo'n twintig mensen zetten de aangereikte koptelefoons op en horen hoe Hoving (met kunstenaarscollectief Het Kanaal) doeltreffend de plek in een context weet te plaatsen.

Met uitzicht op de Eems, de Bocht van Watum, en aan de overkant Duitsland dringen de stemmen van enkele geïnterviewde mannen het hoofd binnen. Een vertelt over zijn verantwoordelijkheid voor twaalf kilometer zeedijk, een ander vertelt over zijn favoriete vogel (de kluut) die hij er graag ziet.

Subtiel, zonder opgeheven vingertje, wordt op niet mis te verstane wijze de bedreiging van de natuur duidelijk gemaakt; een blik op de talloze windmolens die vogeltrekroutes verstoren, en de energiecentrale bij de Eemshaven, waar ook het slurpende Google huist, zegt alles. Mooi, zo'n luistervoorstelling die doet kijken.

One Window is Enough – Setareh Nafisi in kerk Zeerijp. Foto: Corné Sparidaens

Sporen van slavernijverleden

Wat het bewustzijn verrijken betreft, is er ditmaal ook aandacht voor sporen van het slavernijverleden. In het kader van de culturele manifestatie Bitterzoet Erfgoed laat een aantal artiesten van het Groningse talentenplatform Noordstaat het gesproken woord klinken in de Mariakerk te Oosterwijtwerd. Aanjager Cissy Joan is er, net als Sacha Landkroon. „De eeuw was goud, hartstikke goud was die eeuw. Maar wij weten dat wat men toen benoemde als ‘goud, mien jong’ eigenlijk goed fout was. Een onbesproken schandvlek voor ommeland en stad.”

Het gaat beslist ergens over tijdens Terug naar het begin dat dit jaar rond de 1500 bezoekers weet te verleiden. Daarmee is het nog niet terug op het oude niveau van voor de pandemie toen er 2000 kwamen.

Hopelijk komt dat wel weer, het festival verdient het door zich ijverig en met liefde van de taak te kwijten ogen en oren te openen voor het gebied waarin het is verankerd.